

KARANTENEUTVALGET

oprettet ved kgl.res. 7. oktober 2005

Karanteneutvalgets årsmelding 2005 og 2006

Til Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Karanteneutvalget, oppnevnt ved kongelig resolusjon 7. oktober 2005, avgir med dette sin årsmelding for årene 2005 og 2006.

Oslo, den 16. mai 2007

Endre Skjørestad
leder

Ingeborg Moen Borgerud
nestleder

Bjørn Solbakken

Elsbeth Trondstad

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	7
1.1 Bakgrunn	7
1.2 Utvalgets medlemmer	7
1.3 Regelverk	8
1.3.1 Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere ...	8
1.3.2 Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet	9
1.3.3 Forholdet til offentlighetsloven	9
2 Saksbehandling 2005 og 2006	10
2.1 Utvalgets arbeid	10
2.2 Nærmere om sakene	11
3 Problemstillinger knyttet til regelverk	13
3.1 Styreverk	13
3.2 Saksbehandlingsfrister	14
Vedlegg I - Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere	
Vedlegg II - Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet	

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Karanteneutvalget er et uavhengig utvalg som skal avgjøre saker om karantene og saksforbud for politikere ved overgang til stillinger mv. utenfor statsforvaltningen.

I forholdet mellom politisk ledelse i departementene, embetsverk og andre samfunnsaktører, er det viktig med rollebevissthet. Ved overgang mellom ulike posisjoner kan det skapes uheldig tvil om forvaltningens integritet og upartiskhet. Stortinget har vært oppmerksom på behovet for å unngå slik tvil. I St.meld. nr. 11 (2000-2001) *Om forholdet mellom embetsverk, departementenes politiske ledelse og andre samfunnsaktører* og Innst.S. nr. 175 (2000-2001), drøftes ulike tiltak for å sikre at overgang mellom ulike posisjoner skjer på en måte som sikrer tilliten til forvaltningen.

På denne bakgrunn er det etablert en ordning med karantene og saksforbud for embets- og tjenestemenn som går over til stillinger utenfor staten. Ordningen innebærer at en klausul om karantene og/eller saksforbud tas inn i arbeidskontrakten dersom stillingens art tilsier det. Karantenen kan være opp til seks måneder, og saksforbudet opp til ett år. Ved fratreden tar arbeidsgiver stilling til om klausulen skal gjøres gjeldende.

I St.meld. nr. 23 (2004-2005) *Om bruk av karantene for politisk leiing i departementa ved overgang til stilling utanfor staten* forslø regjeringen å innføre en tilsvarende ordning for politisk ledelse i departementene. Det vil si at også statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere kan ilegges karantene og saksforbud ved overgang til ny stilling. Informasjonsplikt, karantene og saksforbud hjemles i den kongelige resolusjonen ved utnevningen av statsråder og statssekretærer, og i ansettelsesbrevet til politiske rådgivere.

Ved kgl.res. 7. oktober 2005 ble det oppnevnt et uavhengig utvalg – Karanteneutvalget – som har ansvar for å avgjøre saker om karantene og saksforbud for politikere ved overgang til stillinger mv. utenfor statsforvaltningen.

1.2 Utvalgets medlemmer

I St.meld. nr. 23 (2004-2005) er det oppstilt visse krav til Karanteneutvalgets sammensetning. Utvalgets medlemmer bør ha høy integritet og troverdighet, utvalget bør ha juridisk kompetanse, og ha kjennskap til offentlig og privat sektor. Utvalget er sammensatt på bakgrunn av disse kravene.

Karanteneutvalget fikk ved kgl.res. 7. oktober 2005 følgende sammensetning:

Advokat Endre Skjørestad, Sandnes (leder)
Advokat Ingeborg Moen Borgerud, Asker (nestleder)
Sorenskriver Bjørn Solbakken, Haugesund
Kommunikasjonsdirektør Elsbeth Sande Tronstad, Bærum

Utvalgets leder, Endre Skjørestad, og ett av medlemmene, Elsbeth Tronstad, er oppnevnt til og med 30. april 2007. De øvrige medlemmene, Ingeborg Moen Borgerud og Bjørn Solbakken, er oppnevnt til og med 30. april 2008.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har ikke fastsatt regler for hvor mange ganger en person kan reoppnevnes, eller hvor lenge en person kan være leder eller medlem av utvalget.

1.3 Regelverk

1.3.1 Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere

Som nevnt er adgangen til å ilegge karantene og saksforbud overfor statsråder og statssekretærer hjemlet i kongelig resolusjon ved oppnevningen. For politiske rådgivere er adgangen hjemlet i ansettelsesbrevet.

Daværende Moderniseringsdepartementet fastsatte *Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere*, med virkning fra 17. oktober 2005. Retningslinjene fastsetter de nærmere vilkårene for at Karanteneutvalget kan ilegge karantene og/eller saksforbud.

Politikeren har plikt til å informere Karanteneutvalget om en ny stilling eller nytt verv, med mindre det er åpenbart at karantene og saksforbud ikke vil være aktuelt. Informasjonsplikten gjelder i ett år fra fratreden.

Adgangen til å ilegge karantene og saksforbud er begrunnet i behovet for å hindre at en overgang kan skape tvil om forvaltningens integritet og upartiskhet. Mer konkret kan karantene og saksforbud begrunnes i behovet for å beskytte intern informasjon og andre virksomheters forretningshemmeligheter, samt i forvaltningens generelle behov for å opptre tillitvekkende. Disse hensynene kan tilsi at det bør være et opphold i tid fra en person er en del av et departements politiske ledelse, til vedkommende begynner å arbeide for en virksomhet utenfor statsforvaltningen. Behovet for et opphold i tid innebærer ikke at den nye stillingen i seg selv er upassende, men viser at en umiddelbar overgang vil være uheldig. For politikeren kan karantene og saksforbud skape ryddighet rundt en overgang. På den måten kan ordningen bidra til å beskytte politikeren, både mot kritikk utenfra og mot press fra ny arbeidsgiver.

Etter retningslinjene skal karantene ilegges dersom det foreligger en helt konkret forbindelse mellom politikeren tidligere ansvarsområder eller arbeidsoppgaver og den aktuelle virksomhetens interesse, eller dersom det foreligger særegne forhold i tilknytning til vedkommendes tidligere ansvar eller arbeidsoppgaver som har gitt eller kan gi særlige fordeler til virksomheten, eller som kan være egnet til å svekke tilliten til forvaltningen generelt.

Karantene innebærer at politikeren er uberettiget til å tiltre ny stilling i, eller yte tjenester til, den aktuelle virksomheten. Det kan ilegges karantene i inntil seks måneder, regnet fra fratreden som politiker. I karanteneperioden har politikeren rett til godtgjørelse tilsvarende lønnen vedkommende hadde som politiker.

Saksforbud kan ilegges som alternativ eller i tillegg til karantene. Et saksforbud er et forbud mot å involvere seg i saker eller saksfelter som vedkommende har vært direkte involvert i som politiker. Et saksforbud kan vare inntil ett år, regnet fra fratreden.

Karanteneutvalgets avgjørelser regnes ikke som enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. Retningslinjene fastsetter imidlertid visse krav til saksbehandlingen. Fra politikeren har oppfylt sin informasjonsplikt, må utvalget avgjøre om karantene og/eller saksforbud skal ilegges, innen én uke. Deretter har politikeren mulighet til å gi en uttalelse i saken innen fire dager. I så fall må utvalget foreta en ny vurdering av saken innen tre dager fra uttalelsen.

Karanteneutvalget kan kreve konvensjonalbot på inntil seks måneders lønn dersom en politiker bryter informasjonsplikten eller opptrer i strid med karantene eller saksforbud.

Retningslinjene i sin helhet inngår som vedlegg I til årsmeldingen.

1.3.2 Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet

I sitt konstituerende møte 19. oktober 2005, fastsatte Karanteneutvalget *Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet*. Her fastsettes blant annet rutiner for den praktiske avviklingen av saksbehandlingen og regler for beslutningsdyktighet i utvalget. Det fremgår at sekretariatet har fullmakt fra utvalget i faglige spørsmål, samt til å avgjøre kurante saker og avvise og returnere saker som faller utenfor regelverket.

Retningslinjene for saksbehandlingen i sin helhet inngår som vedlegg II til årsmeldingen.

1.3.3 Forholdet til offentlighetsloven

Karanteneutvalget er et statlig forvaltningsorgan. Lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen (offentlighetsloven) kommer følgelig til anvendelse på saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet.¹ Dette innebærer at utvalgets journal og saksdokumenter som hovedregel er offentlige og åpne for innsyn, jf. § 2 første ledd.

Saksdokumentene vil i hovedsak bestå av meldinger fra politikere om aktuelle nye stillinger mv., dokumenter utarbeidet av sekretariatet til bruk for utvalgets saksbehandling og utgående brev med utvalgets avgjørelser.

Karanteneutvalget vil understreke betydningen av åpenhet rundt utvalgets saksbehandling. Ordningen med karantene og saksforbud for politikere har til formål å sikre at forvaltningens integritet og upartiskhet ikke trekkes i tvil i forbindelse med politikeres overgang til nye stillinger mv. Fra forvaltningens side, er det sentrale å sikre allmennhetens tillit. Åpenhet vil i seg selv bidra til å fremme dette formålet. Offentlighet vil normalt også være i politikerens interesse. Åpenhet om omstendighetene rundt en overgang vil kunne hindre mistenkeliggjøring og spekulasjoner. Dersom det ikke ilegges karantene eller saksforbud, gir avgjørelsen trygghet for at overgangen er uproblematisk. Når karantene og/eller saksforbud ilegges, er reaksjonen ment å sikre ryddighet rundt en overgang som ellers ville kunne virke uheldig. Uansett utfall av en sak, vil åpenhet derfor beskytte politikeren mot kritikk.

En politiker vil imidlertid kunne ha et behov for å holde opplysninger om mulige nye stillinger, verv mv. fortrolig i en innledende fase, både av hensyn til seg selv og av hensyn til den aktuelle virksomheten. Politikeren kan for eksempel være i dialog med flere potensielle arbeidsgivere og ikke ønske oppmerksomhet rundt dette. En avgjørelse om karantene vil også kunne ha betydning for politikerens valg av ny arbeidsgiver. Tilsvarende kan en virksomhet anse opplysninger om mulige nye styremedlemmer for å være sensitive før styremedlemmene faktisk er valgt.

Et spørsmål er derfor om meldingen fra politikeren og utvalgets avgjørelser i visse tilfeller kan unntas fra innsyn, eller om innsyn kan utsettes. Utvalget vil i det følgende knytte noen kommentarer til de sentrale unntakshjemlene i offentlighetsloven.

Utvalget legger til grunn at opplysninger om at en politiker ønsker å ta ny stilling mv., eller opplysninger om at en politiker er ilagt karantene og/eller saksforbud, ikke kan regnes som taushetsbelagte opplysninger om "noens personlige forhold" etter forvaltningsloven § 13

---

¹ Stortinget har vedtatt en ny lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig virksomhet (offentleglova), men loven er foreløpig ikke trådt i kraft. Omtalen av gjeldende rett gir også et dekkende bilde av reglene i den nye loven. Utvalgets vurderinger av forholdet til offentlighetsloven vil derfor opprettholdes når ny lov trer i kraft.

første ledd nr. 1. Denne bestemmelsen forstås slik opplysninger om at en person har søkt en stilling, ikke i seg selv anses taushetsbelagt. En nyansettelse, nytt styremedlem mv. kan neppe regnes som et ”drifts- eller forretningsforhold som det vil ha konkurransemessig betydning å hemmeligholde” etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. For det første er det språklig sett lite naturlig å regne en ansettelse for et ”forretningsforhold” i lovens forstand. Kravet om konkurransemessig betydning innebærer videre at virksomheten vil kunne påføres et økonomisk tap ved offentliggjøring av opplysningene.

Verken politikerens melding til Karanteneutvalget eller utgående brev med utvalgets avgjørelse, kan normalt unntas innsyn etter offentlighetsloven § 5a om taushetspliktige opplysninger.

En melding eller annet dokument fra en politiker kan ikke unntas som et organinternt dokument eller som et dokument innhentet fra et annet departement jf. § 5, ettersom dokumentet må anses utarbeidet av politikerens på egne vegne, ikke på vegne av departementet. Dokumenter som sekretariatet utarbeider til bruk for utvalgets saksbehandling, vil være interne dokumenter som kan unntas fra innsyn etter § 5 første ledd. Utvalget vil likevel understreke plikten til å vurdere meroffentlighet etter § 2 siste ledd, særlig i forhold til faktiske opplysninger.

Offentlighetsloven åpner for å unnta dokumenter fra innsyn der det er ”påkrevd av hensyn til en forsvarlig gjennomføring av statens, kommunens eller vedkommende organs økonomi-, lønns-, eller personalforvaltning”, jf. § 6 første ledd nr. 2 bokstav a. Bestemmelsen er ment å beskytte offentlige interesser, ikke private interesser. Hensynet til politikerens selv eller annen virksomhet gir dermed ikke grunnlag for unntak. Det kan imidlertid tenkes at åpenhet om at en politiker vurderer å søke ny stilling, kan fremskynde en avgang. I et slikt tilfelle kan det være grunnlag for unntak, dersom det etter en konkret vurdering er påkrevet.

Innsynsretten gjelder dokument som er kommet inn eller lagt frem for et organ, eller utferdiget av organet, jf. offentlighetsloven § 3 første ledd. Karanteneutvalget legger til grunn at det sjelden vil være adgang til utsatt offentlighet etter offentlighetsloven § 4. Villkårene for utsatt offentlighet er for det første at de foreliggende dokumentene gir et ”direkte misvisende bilde av saken”, og for det andre at innsyn derfor kan ”skade åpenbare samfunnsmessige eller private interesser”. Utvalget kan vanskelig se at en politikers melding eller utvalgets avgjørelse vil gi et misvisende bilde av saken.

På denne bakgrunn legger utvalget til grunn at offentligheten har rett til innsyn i politikernes meldinger og utvalgets avgjørelser, og at offentlighet inntreffer på det tidspunktet som følger av lovens hovedregel. Det er adgang til å unnta interne dokumenter mellom sekretariat og utvalg, men for øvrig vil unntakshjemlene i liten grad være aktuelle.

2 Saksbehandling 2005 og 2006

2.1 Utvalgets arbeid

Karanteneutvalget startet sitt arbeid i det konstituerende møtet 19. oktober 2005.

Spørsmål om karantene og saksforbud aktualiseres når politikere fratrer. Det er derfor særlig i tiden rundt og i etterkant av regjeringsskifter at utvalget vil få seg forelagt en større mengde saker. Utvalgets arbeid har fordelt seg ujevnt i perioden 2005-2006.

I 2005 ble det avholdt fire møter, hvorav ett telefonmøte. I 2006 ble det avholdt to møter, hvorav ett telefonmøte. I tillegg til saksbehandlingen i møtene, har utvalget tatt stilling til enkelte saker over e-post.

Utvalget har i hovedsak behandlet tre typer saker. For det første har utvalget vurdert konkrete saker om det skal ilegges karantene og saksforbud for stillinger, verv mv. som en politiker ønsker å tiltre. Videre har utvalget vurdert enkelte mer prinsipielle spørsmål knyttet til tolkning av regelverket og forståelsen av egen praksis, se nærmere punkt 3. I tillegg har utvalget tatt stilling til spørsmål av administrativ art. I det følgende benyttes begrepet ”sak” kun om førstnevnte sakstype; konkrete saker om karantene og saksforbud.

Fra konstitueringen til utløpet av 2005 er det behandlet 23 slike saker, mot 19 saker i hele 2006.

2.2 Nærmere om sakene

I perioden 2005-2006 er det behandlet 42 saker. Av disse gjaldt 25 saker overgang til ny stilling i annen virksomhet, tre saker gjaldt oppstart av næringsvirksomhet og 14 saker gjaldt styreverv.

Utvalget har selv tatt stilling til 26 saker, mens sekretariatet har avgjort 16 saker etter fullmakt.

Til sammen har 28 politikere hatt saker til behandling i Karanteneutvalget. Utvalget har behandlet saker som berører seks statsråder, 16 statssekretærer og seks politiske rådgivere.

Tallene viser at det er flere saker enn politikere. Forklaringen er at samme person kan ta flere styreverv, og ha styreverv i tillegg til vanlig jobb. På denne måten vil enkelte politikere ha hatt flere saker til behandling.

Utvalget har ilagt karantene i ni saker. Karanteneperioden har variert fra tre til seks måneder. Seks måneder er maks karantene etter retningslinjene. Det er ilagt karantene på tre måneder i to saker, og på fire måneder i to saker. I fem saker er det ilagt maksimal karantene på seks måneder.

Utvalget har ilagt saksforbud i fem saker. Saksforbudets lengde har variert fra seks måneder til 12 måneder, som etter retningslinjene er maksimal lengde. Seks måneders saksforbud er ilagt i tre saker, mens det er ett tilfelle av saksforbud på ni måneder og ett tilfelle på 12 måneder.

Av alle de 42 sakene Karanteneutvalget har behandlet, er 13 saker møtt med en reaksjon i form av karantene og/eller saksforbud, mens 29 saker ikke har ført til noen reaksjon. Utvalget har bare ved én anledning ilagt saksforbud i tillegg til karantene. Realiteten for politikeren i et slikt tilfelle er at det fra fratredelsen gjelder full karantene, mens saksforbudet hovedsakelig får selvstendig betydning først etter at karanteneperioden er utløpt. Saksforbudets lengde er imidlertid beregnet med utgangspunkt i fratredelsesdatoen.

Statistikken gjenspeiler ikke at utvalget i to tilfeller har tatt samme sak opp til ny vurdering. Utvalget har behandlet én klagesak, der politikeren anså den ilagte karantenen for å være for streng. I denne saken opprettholdt utvalget sin opprinnelige beslutning om karantene i seks måneder. I tillegg har utvalget ved én anledning presisert et saksforbud, etter forespørsel fra politikeren.

Ordningen med karantene og saksforbud overlater til politikeren selv å vurdere om en overgang er av en slik karakter at det er nødvendig å melde den inn for utvalget. I den sammenheng kan det være interessant å se hvor stor andel politikere som har meldt inn saker. Bondevik II-regjeringen besto av 19 statsråder, 34 statssekretærer og 23 politiske rådgivere, til sammen 76 personer. Fra denne regjeringen har 25 politikere hatt saker til behandling for utvalget, noe som utgjør ca 1/3.

Saker for karanteneutvalget i 2005 og 2006	
Antall saker som er behandlet	
overgang til ny stilling	25
oppstart av næringsvirksomhet	14
styreverv	3
Totalt	42
Antall politikere som har hatt saker til behandling	
statsråder	6
statssekretær	16
politiske rådgivere	6
Totalt	28
Antall karantener	
6 måneder	5
4 måneder	2
3 måneder	2
Totalt	9
Antall saksforbud*	
12 måneder	1
9 måneder	1
6 måneder	3
Totalt	5
Antall saker som er behandlet	42
Antall saker møtt med karantene og/eller saksforbud	13
Antall saker uten reaksjon	29

* I de tilfeller der det er ilagt både saksforbud og karantene, er saksforbudets lengde beregnet med utgangspunkt i fratredelsesdatoen.

Bondevik II-regjeringens avgang	
Totalt antall politikere	76
Antall politikere som har hatt saker til behandling	25
Antall politikere som ikke har meldt inn saker	51

3 Problemstillinger knyttet til regelverk

3.1 Styreverv

En problemstilling er om retningslinjene gir grunnlag for å ilegge karantene når politikeren påtar seg styreverv.

Utgangspunktet for vurderingen er retningslinjene punkt 1. Punkt 1 slår fast at utvalget, dersom bestemte vilkår er oppfylt, kan bestemme at en politiker i inntil seks måneder etter fratreden, *”ikke kan tiltre stilling i, eller yte tjeneste til”* en bestemt virksomhet. En slik beslutning innebærer at politikeren er ilagt karantene.

Spørsmålet er hvordan formuleringen ”yte tjeneste til” skal forstås. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har opplyst at det under utforming av retningslinjene har vært en klar forutsetning at styreverv skal falle inn under formuleringen ”yte tjeneste til”. Det kan imidlertid reises tvil om denne forutsetningen er kommet klart til uttrykk.

Tjenesteytelse i form av konsulent- eller advokatvirksomhet vil naturlig falle inn under ordlyden. Et verv særpreges ved at man velges, i motsetning til å bli ansatt eller få kontrakt på et oppdrag. Begrepet ”tjeneste” kan forstås snevert, i betydningen tjenesteutøvelse. I mer vid forstand kan ”tjeneste” også omfatte den tjeneste eller den forpliktelse man påtar seg ved å stille til valg for et verv.

Retningslinjene er ledsaget av departementets kommentarer. Kommentarene vil derfor være et sentralt tolkningsmoment. I kommentarene til punkt 1 heter det:

”Retningslinjene gjelder også ved overgang til verv i frivillige organisasjoner mv. og oppstart av egen næringsvirksomhet.”

Kommentarene klargjør at bestemmelsen skal kunne gjelde ved verv. Verv i frivillige organisasjoner nevnes som eksempel, jf. ”mv.”. Selv om styreverv ikke er uttrykkelig nevnt, taler dette for at verv i prinsippet er omfattet av retningslinjene.

Retningslinjene punkt 6 om konvensjonalbot støtter dette synspunktet. Her heter det:

”Hvis en politiker bryter informasjonsplikten, dvs unnlater å informere om stilling, verv eller oppstart av næringsvirksomhet som er av en slik karakter at karantene eller saksforbud ville blitt ilagt, (...)”

Andre deler av retningslinjene forutsetter altså at verv generelt kan utløse karantene.

Retningslinjene om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere er en del av et større regelverk om karantene, som også omfatter ”Retningslinjer for karantene og saksforbud ved overgang til ny stilling m.v. utenfor statsforvaltningen”. Disse retningslinjene gjelder for embets- og tjenestemenn, og dannet grunnlaget for utformingen av retningslinjene for politikere. Formuleringen ”yte tjeneste til” inngår i disse retningslinjene punkt 1. I de tilhørende kommentarene heter det uttrykkelig:

”Tjenesteytelse kan for eksempel skje ved at arbeidstakeren yter konsulentbistand, tar styreverv mv.”

Hensynet til sammenhengen i regelverket taler derfor for at også politikeres styreverv kan utløse karantene.

Formålet med retningslinjene er å hindre at forvaltningens integritet og upartiskhet kan trekkes i tvil når embets- eller tjenestemenn eller politikere går over til stilling i annen virksomhet. Det er lagt til grunn at staten ved slike overganger særlig har behov for å beskytte intern informasjon, andre virksomhets forretningshemmeligheter og generelt har behov for å opptre tillitvekkende. Formålet er nærmere utdypet i innledningen til retningslinjene. Styreverv innebærer, på lik linje med ansettelse eller konsulentbistand, at det oppstår et lojalitetsforhold knyttet til en ny virksomhet. Lojalitetsforholdet kan føre til at politikeren, for eksempel ved å utnytte intern informasjon, gir virksomheten et uberettiget konkurransefortrinn.

Hensynene som begrunner karantene ved overgang til ny stilling og ved konsulentoppdrag mv., gjør seg like sterkt gjeldende ved styreverv. Formålet med retningslinjene tilsier derfor at det ikke bør oppstilles noe avgjørende skille mellom ansettelse og konsulentbistand på den ene siden, og styreverv på den andre siden.

På denne bakgrunn konkluderer utvalget med at retningslinjene må tolkes slik at styreverv faller inn under formuleringen ”yte tjeneste til” i punkt 1. Retningslinjene gir derfor grunnlag for å ilegge karantene for styreverv.

For å hindre uklarhet om rekkevidden av utvalgets kompetanse, vil utvalget anbefale at retningslinjene presiseres på dette punktet.

3.2 Saksbehandlingsfrister

Etter retningslinjene punkt 7 er saksbehandlingen i Karanteneutvalget underlagt tidsfrister. Fra det tidspunktet politikeren har oppfylt informasjonsplikten, må utvalget innen én uke avgjøre om karantene og/eller saksforbud skal ilegges. Politikeren vil normalt oppfylle informasjonsplikten ved utfylling av standard meldingsskjema, men det kan være behov for å be om ytterligere opplysninger. I så fall løper fristen fra disse opplysningene er gitt. Dersom politikeren ønsker å uttale seg om beslutningen, må dette gjøres innen fire dager etter at vedkommende ble orientert om beslutningen. Utvalget vil da måtte foreta en ny vurdering av saken innen tre dager fra politikeren uttalelse.

Det har vist seg å være praktisk vanskelig å gjennomføre saksbehandlingen innenfor de fastsatte fristene. Etter at meldingsskjemaet er mottatt og registrert, gjør sekretariatet et forberedende arbeid, før utvalget må ta stilling til saken. Dersom avgjørelsen skal tas i ordinært møte eller telefonmøte, må dette skje på et tidspunkt der minst tre av de fire utvalgsmedlemmer er tilstede eller tilgjengelig samtidig. Dersom avgjørelsen treffes over e-post kreves ikke samtidig tilstedeværelse eller tilgjengelighet. Utvalget finner imidlertid at saker som krever diskusjon blant medlemmene ikke er egnet til å avgjøres over e-post.

Som nevnt i punkt 2.1 fordeler utvalgets arbeid seg ujevnt gjennom året. Sakstilfanget ble særlig høyt mot slutten av 2005. Det er naturlig at utvalget får mange saker noen måneder etter et regjeringsskifte, når de avgåtte politikere har hatt tid til å områ seg. På tross av at arbeidet ble høyt prioritert både av sekretariat og utvalgsmedlemmene, har det vist seg vanskelig å overholde fristen på én uke i mer kompliserte saker. Dette problemet vil etter all sannsynlighet forsterkes i etterkant av fremtidige regjeringsskifter. Utvalget mener det er uheldig med saksbehandlingsfrister som viser seg vanskelig å overholde i praksis.

Utvalget har merket seg at etter retningslinjene om karantene og saksforbud for embets- og tjenestemenn, er den tilsvarende fristen dobbelt så lang; to uker. Det er arbeidsgiver som treffer avgjørelsen etter disse retningslinjene. Det må antas at saksbehandlingen i et kollegialt utvalg med et forberedende sekretariat normalt krever mer tid, enn når arbeidsgiver alene skal treffe en beslutning. Saksbehandlingsfristene for utvalget burde derfor ikke være kortere enn etter de tilsvarende retningslinjene for embets- og tjenestemenn.

På denne bakgrunn anbefaler Karanteneutvalget at saksbehandlingsfristen endres fra én til to uker.

Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere

**Fastsatt av Moderniseringsdepartementet den 29. september 2005,
gjeldende fra 17. oktober 2005.**

Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling mv. utenfor statsforvaltningen

Innhold:

- 1. Veiledning til den enkelte politiker**
- 2. Generelt om bakgrunnen for regelverket om karantene og saksforbud**
- 3. Retningslinjene**
- 4. Andre opplysninger**
- 5. Standard skjema**

1. Veiledning til den enkelte politiker

Disse retningslinjene gjelder for statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere, heretter kalt "politikere". Disse vervene er unntatt fra arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven og har dermed ikke vanlige arbeidskontrakter. Hjemmel for å kunne ilegge karantene, saksforbud og konvensjonalbot er tatt inn i kongelig resolusjon ved utnevning av statsråder og statssekretærer, og i ansettelsesbrevet som sendes samtlige politikere. Dette vil være en hjemmel for å ilegge karantene og/eller saksforbud i de tilfellene det er påkrevd i henhold til retningslinjene, jf pkt. 3 nedenfor.

Arbeidsgiveransvaret overfor politikere utøves av Statsministerens kontor, men i saker som gjelder karantene og/eller saksforbud, vil det være et uavhengig utvalg som har beslutningsmyndigheten, heretter kalt "Karanteneutvalget for politikere" eller bare "Karanteneutvalget". Dette utvalget vil dermed ha samme myndighet overfor politikere som arbeidsgiver har overfor tjeneste- og embetsmenn i saker om karantene og saksforbud.

Karantene

Karanteneutvalget kan i særlige tilfeller bestemme at den enkelte politiker i inntil seks måneder etter fratreden og uten hensyn til av hvilken grunn vedkommende har måttet avslutte vervet, ikke kan tiltre stilling i eller yte tjenester til, virksomhet utenfor statsforvaltningen. Karantene vil bare bli ilagt der det foreligger en helt konkret forbindelse mellom politikeren tidligere ansvarsområder eller arbeidsoppgaver og den aktuelle virksomhetens interesser. Det samme gjelder for virksomheter utenfor statsforvaltningen som av andre grunner har, eller kan få, særlige fordeler på grunn av vedkommendes verv som politiker.

Saksforbud

Karanteneutvalget kan bestemme at den enkelte politiker i inntil ett år etter fratreden, og uten hensyn til av hvilken grunn vervet opphører, ikke kan involvere seg i saker eller saksfelter som vedkommende har vært direkte involvert i gjennom vervet som politiker.

Informasjonsplikt

Hjemmelen for å kunne ilegge karantene og saksforbud gjelder i utgangspunktet alle politikere, men vil bare komme til anvendelse i de særlige tilfeller der dette er påkrevd i henhold til retningslinjene. Den enkelte politiker må selv vurdere om den aktuelle stillingen er av en slik karakter.

Den enkelte politiker har plikt til uoppfordret å informere Karanteneutvalget om tilbud om stillinger utenfor statsforvaltningen som vedkommende vil akseptere, med mindre det er åpenbart at karantene og saksforbud ikke vil være aktuelt. Tilsvarende informasjonsplikt gjelder også ved verv som man vil akseptere, og ved oppstart av næringsvirksomhet. Informasjonsplikten omfatter de opplysningene som er nødvendige for at Karanteneutvalget skal kunne vurdere om karantene og/eller saksforbud skal ilegges. Det kan benyttes et eget standard skjema for dette. Fristen for å gi informasjonen er senest to uker før en eventuell

tiltredelse. Utvalget har inntil en uke til å behandle saken, inkludert et møte med politikeren dersom vedkommende ønsker det. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget. Etter at avgjørelsen er fattet, kan vedkommende politiker i løpet av de neste fire dagene gi en uttalelse til saken. Skjer dette, skal utvalget i løpet av de neste tre dagene avgjøre saken endelig.

Godtgjørelse

Der tiltredelse i ny stilling må utsettes eller blir forhindret på grunn av karantene, har politikeren krav på godtgjørelse i henhold til Stortingets vedtak om etterlønn for karantenetilfeller.

Konsekvenser av brudd på pålagt karantene eller saksforbud og brudd på informasjonsplikten

Hvis politikeren bryter informasjonsplikten, dvs unnlater å informere om stilling, verv, eller oppstart av næringsvirksomhet som er av en slik karakter at Karanteneutvalget ville ha ilagt karantene og/eller saksforbud, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot tilsvarende inntil seks måneders lønn til staten.

Hvis politikeren, som er blitt ilagt karantene eller saksforbud opptrer i strid med karantenen eller saksforbudet, kan Karanteneutvalget kreve at forholdet opphører umiddelbart, og at vedkommende betaler en konvensjonalbot tilsvarende inntil seks måneders lønn til staten. Staten kan i tillegg kreve sitt økonomiske tap erstattet etter vanlige erstatningsrettslige regler, hvis tapet er større enn konvensjonalboten.

Karanteneutvalget skal påse at konvensjonalbotens størrelse står i et rimelig forhold til politikerenes pliktbrudd.

Eventuell godtgjørelse for karantene vil ved brudd på forpliktelsene opphøre umiddelbart, og Karanteneutvalget kan på vegne av arbeidsgiver (staten) kreve tilbakebetalt den godtgjørelse som eventuelt allerede er utbetalt.

Nærmere bestemmelser følger av de til enhver tid gjeldende retningslinjer om karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling mv. utenfor statsforvaltningen, fastsatt av Moderniseringsdepartementet.

2. Generelt om bakgrunnen for regelverket om karantene og saksforbud

Som et utgangspunkt må det understrekes at det er viktig med utveksling av personell mellom offentlig og privat sektor, og at det ikke bygges unødvendige barrierer. Det forutsettes at det vil være svært få situasjoner der det vil være aktuelt å benytte virkemidler som karantene eller saksforbud ved overgang til ny stilling utenfor staten. Ikke desto mindre vil det være svært viktig å benytte slike vilkår i de tilfellene der det er særlige grunner som gjør det nødvendig. Ved overgang fra statlig til private virksomheter er det viktig å opprettholde allmennhetens tillit til den offentlige forvaltning, til de offentlige embets- og tjenestemenn og til den politiske ledelsen. Integritet og upartiskhet er grunnleggende forutsetninger for offentlig virksomhet. Forvaltningen skal handle saklig, objektivt, upartisk og i samsvar med fastsatte regler, men for at tilliten skal opprettholdes er det like viktig at forvaltningen blir oppfattet slik av omgivelsene.

En arbeidsgiver vil ha en beskyttelsesverdig interesse i å sikre seg mot at forretningshemmeligheter og annen intern bedriftskunnskap blir misbrukt dersom en arbeidstaker går over i ny stilling i konkurrerende virksomhet. Dette hensynet kan begrunne karanteneklausuler for ansatte i privat virksomhet. Selv om statlige forvaltningsorganer som oftest ikke opptrer i et marked med konkurranse, kan også statlige forvaltningsorganer ha et beskyttelsesverdig behov for å benytte karantene og/eller saksforbud. Statlig forvaltning har et ansvar for å hindre at forvaltningens integritet og upartiskhet kan trekkes i tvil når embets- og tjenestemenn og politikere går over til stilling i annen virksomhet. Det er særlig tre hensyn som kan begrunne karantene og/eller saksforbud for politikere:

1) Behovet for å beskytte intern informasjon

Staten må søke å hindre at annen virksomhet får kunnskap om regjeringens og statsforvaltningens strategier og planer, som planer for politikk- eller regelutforming. Slik kunnskap kan gi et urettmessig konkurransefortrinn.

2) Behovet for å beskytte andre virksomheters forretningshemmeligheter mv.

Staten må søke å hindre at én virksomhet får tilgang til sensitiv informasjon om andre virksomheter, som forretningshemmeligheter mv. Slik kunnskap kan gi et urettmessig konkurransefortrinn.

3) Behovet for å opppre tillitvekkende

Staten må opppre ryddig for å søke å hindre mistanke om at politikere har benyttet sin stilling til å gi en virksomhet særlige fordeler. Slik mistanke kan svekke allmennhetens tillit til det politiske system og forvaltningens integritet og upartiskhet.

Retningslinjene om karantene og saksforbud skal bidra til å avverge risiko for at en bestemt virksomhet gjennom en ansettelse får urettmessige konkurransefortrinn. Retningslinjene skal også hindre mistanke om at en stilling kan være belønning for tidligere tjenester.

Retningslinjene om karantene og saksforbud kommer i tillegg til en rekke andre regler som skal ivareta forvaltningens integritet og upartiskhet, som forvaltningslovens habilitetsregler, regler om arbeidstakers lojalitetsplikt, forvaltningens alminnelige saklighetskrav (herunder læren om myndighetsmisbruk), taushetspliktbestemmelser og arbeidsgivers styringsrett.

Forvaltningslovens habilitetsregler forutsetter imidlertid at interessekonflikten er til stede allerede når avgjørelsen treffes i forvaltningen. Ved overgang til ny stilling vil en eventuell interessekonflikt typisk foreligge på et fremtidig tidspunkt, hvor ikke forvaltningslovens habilitetsregler lenger vil få anvendelse.

Lojalitetsplikten kan legge begrensninger på adgangen til å nyttiggjøre seg kunnskap som er opparbeidet hos tidligere arbeidsgiver, men det er uklart hvor langt lojalitetsplikten rekker. Taushetspliktbestemmelsen i forvaltningslovens § 13 beskytter personlige forhold og forretningshemmeligheter, men opplysninger om interne forhold i statsforvaltningen anses sjelden som taushetsbelagte forretningshemmeligheter.

3. Retningslinjene

1. Karantene

Karanteneutvalget kan i *særlige tilfeller* bestemme at en politiker i inntil seks måneder etter fratreden, ikke kan tiltre stilling i, eller yte tjenester til, virksomhet utenfor statsforvaltningen. Karantene vil bare bli ilagt der det foreligger en helt konkret forbindelse mellom politikerens tidligere ansvarsområder eller arbeidsoppgaver og den aktuelle virksomhetens interesser.

Karanteneutvalget kan også bestemme at en politiker i inntil seks måneder etter fratreden, ikke kan tiltre stilling i, eller yte tjenester til, virksomhet utenfor statsforvaltningen dersom det foreligger *særegne forhold* i tilknytning til vedkommendes tidligere ansvar og arbeidsoppgaver som har gitt eller kan gi virksomheten særlige fordeler, eller kan være egnet til å svekke tilliten til forvaltningen generelt.

Kommentarer:

Karantene innebærer at politikeren må vente med å tiltre sin nye stilling, og at vedkommende ikke kan ha kontakt med sin nye arbeidsgiver/oppdragsgiver og de ansatte der.

Visse overganger fra statlig til annen type virksomhet kan gi ny arbeidsgiver tilgang på sensitiv og/eller strategisk viktig informasjon. Det er ønskelig å unngå at slik informasjon blir kjent utad ved at den brukes til fordel for ny arbeidsgiver, noe som kan gi et uberettiget konkurransefortrinn

Overgang til "annen virksomhet" vil si overgang til både private virksomheter, uavhengige organisasjoner og virksomheter som helt eller delvis er eid av staten, som f. eks. statsforetak, særlovselskaper og statlige aksjeselskaper. Retningslinjene gjelder også overgang til verv i frivillige organisasjoner mv. og oppstart og drift av egen næringsvirksomhet. Retningslinjene gjelder ikke overgang til partipolitisk arbeid eller politiske verv i Stortinget, kommuner og fylkeskommuner.

Karantene kan være aktuelt når ny arbeidsgiver/oppdragsgiver er eller har vært i et spesielt samhandlingsforhold til regjeringen, vedkommende departement eller dets underliggende virksomheter. I tillegg kan karantene være aktuelt for å hindre at den nye arbeidsgiveren får en uberettiget fordel i en konkurransesituasjon, for eksempel hvis politikeren har kunnskap om fortrolig bedriftsinformasjon om konkurrenter til den nye arbeidsgiveren.

Nedenfor gis det eksempler på situasjoner der det vil være naturlig for Karanteneutvalget å vurdere nærmere om karantene eller saksforbud bør benyttes. Eksemplene gir kun en anvisning på situasjoner som bør vurderes nærmere, og det må selvfølgelig foretas en konkret og streng vurdering mht. nødvendigheten av å ilette karantene og/eller saksforbud i det enkelte tilfellet.

Karantene og saksforbud bør vurderes dersom:

- politikeren gjennom sitt ansvar og arbeid har hatt kontinuerlig eller gjentatt kontakt med ny arbeidsgiver/oppdragsgiver.*
- politikeren gjennom sitt ansvar og arbeid har hatt tilgang til sensitiv informasjon om konkurrentene til den nye arbeidsgiveren (forretningshemmeligheter)*
- politikeren i løpet av det siste året har gitt råd eller tatt avgjørelser til fordel for den nye arbeidsgiveren*
- den nye arbeidsgiveren står i et bestemt forhold til regjeringen, vedkommende departement eller dets underliggende virksomheter: som forhandlingsmotpart, blir direkte regulert av, eller mottar subsidier, lån, garantier eller annen finansiell assistanse*
- politikeren har hatt ansvaret for politikk- og/eller regelutforming og av den grunn har spesiell kunnskap som vil være av verdi for den aktuelle arbeidsgiveren å få kjennskap til på et tidlig eller forberedende stadium (intern informasjon)*

Eksemplene ovenfor er ikke uttømmende.

Avgrensingen til "særlige tilfeller" og "særegne forhold" innebærer at det må være en helt konkret forbindelse mellom politikernes tidligere ansvar og arbeidsoppgaver og den nye arbeidsplassen og eventuelt de nye arbeidsoppgavene, hvilket tilsier at karantene kun skal brukes i unntakstilfeller og etter en streng nødvendighetsvurdering.

Det må også legges vekt på hvorvidt overgangen vil kunne svekke tilliten til forvaltningen generelt og dets politiske ledelse spesielt.

Bruk av karantene eller saksforbud skal bl.a. forhindre mistanke om at en politikers råd og avgjørelser kan ha vært påvirket av forventningene om fremtidig ansettelse hos et bestemt firma eller organisasjon, eller mistanke om at en stilling kan være belønning for tidligere tjenester.

Bruk av karantene innebærer ikke i seg selv at man finner det aktuelle ansettelsesforholdet upassende, men det indikerer at en umiddelbar overgang fra det offentlige til ny arbeidsgiver kan være svært uheldig eller anses kritikkverdig.

2. Saksforbud

En politiker kan i stedet for karantene ilegges saksforbud i inntil ett år dersom dette i tilstrekkelig grad ivaretar de hensyn man vil beskytte, jf. nr. 1. Der det er *særlig behov*, kan saksforbud i inntil ett år ilegges i tillegg til karantene. Saksforbud og karantene skal ikke kunne ilegges for mer enn ett år til sammen, regnet fra fratreden.

Med saksforbud menes et forbud mot at politikeren involverer seg i saker eller saksfelter som vedkommende har vært direkte involvert i, gjennom vervet som politiker.

Kommentarer:

Også saksforbud er et sterkt inngrep. Saksforbud er det eneste virkemiddel ved siden av karantene som kan sikre beskyttelse for statens strategiske interesse. Saksforbud kan benyttes som et alternativ til karantene, men bare dersom det er hensiktsmessig og tilstrekkelig, og dersom det er mulig å gjennomføre i praksis. Det kan ikke besluttes saksforbud dersom dette vil innebære at politikeren blir utestengt fra arbeidsoppgaver som er en sentral eller vesentlig del av den nye stillingen. I slike tilfeller vil det måtte ilegges karantene.

Saksforbud kan ilegges i stedet for eller i tillegg til karantene. Ved vurderingen av om saksforbud skal ilegges, vil de hensyn som er nevnt i merknadene til nr. 1, gjelde tilsvarende. Det skal altså gjelde en like høy terskel for å ilegge saksforbud som for å ilegge karantene.

Der man finner at det ikke er nødvendig med karantene, vil saksforbud kunne ilegges for inntil ett år regnet fra fratreden. Dersom man finner det nødvendig å ilegge karantene, vil man i tillegg kunne ilegge saksforbud utover karantenetiden dersom man finner det nødvendig for å ivareta hensynene bak bestemmelsene. Karantene og saksforbud kan til sammen ikke ilegges for mer enn ett år fra fratreden.

Saksforbud skal bare gjøres gjeldende for saker og på saksfelter politikeren var direkte og vesentlig involvert i.

3. Senere overganger

Inntil ett år etter fratreden kan karantene og saksforbud etter nr. 1 og 2 ovenfor også ilegges i de tilfeller der politikeren ikke har direkte overgang til den aktuelle stilling mv.

Kommentarer:

Karanteneutvalget har i en periode på ett år etter fratreden anledning til å ilegge karantene og saksforbud etter nr. 1 og 2. Dette betyr at det ved enhver ny stilling eller verv som tiltredes, eller ved oppstart av næringsvirksomhet, i løpet av ett år etter fratreden vil kunne bli aktuelt å benytte karantene og/eller saksforbud. Karantene og/eller saksforbud kan imidlertid ikke ilegges med virkning utover ett år etter fratreden. Dette innebærer videre at politikeren i en periode på ett år etter fratreden har plikt til å informere Karanteneutvalget dersom vedkommende vil akseptere ny stilling mv., se nærmere pkt. 4 nedenfor.

4. Informasjonsplikt

Politikeren plikter, senest to uker før en eventuell tiltredelse, uoppfordret å gi Karanteneutvalget nødvendige opplysninger om tiltredelse av ny stilling eller verv utenfor statsforvaltningen, eller oppstart av næringsvirksomhet. Slik informasjonsplikt gjelder ikke dersom det er åpenbart at karantene eller saksforbud ikke vil være aktuelt.

Informasjonsplikten gjelder alle slike overganger innen ett år etter fratreden fra vervet som politiker.

Kommentarer:

Det er politikeren som bærer ansvaret for å vurdere om informasjonsplikten inntreffer, og eventuell informasjon sendes Karanteneutvalget ved sekretariatet i Moderniseringsdepartementet. Kopi sendes samtidig Statsministerens kontor.

Det er politikeren som bærer risikoen dersom vedkommende bryter informasjonsplikten, dvs. unnlater å gi informasjon om en overgang. Informasjonsplikten gjelder likevel ikke for stillinger mv. som er så uproblematiske at det er åpenbart at karantene eller saksforbud ikke vil bli ilagt. Brudd på informasjonsplikten kan utløse konvensjonalbot, jf. pkt. 6. Det anbefales derfor å gi informasjon til Karanteneutvalget også i tilfeller hvor man er i tvil.

Informasjonsplikten gjelder i ett år fra fratreden, og den gjelder overgang til alle relevante stillinger mv. innenfor denne perioden. Informasjonsplikten gjelder ikke overgang til partipolitisk arbeid eller politiske verv i Stortinget, kommuner og fylkeskommuner.

Karanteneutvalget har utarbeidet et standardskjema som kan benyttes. Skjemaet kan fås ved henvendelse til sekretariatet, og er også vedlagt disse retningslinjene.

Fristen for å gi informasjonen er seneste to uker før en eventuell tiltredelse. Utvalget har inntil en uke til å behandle saken, inkludert et møte med politikeren dersom vedkommende ønsker det. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget. Etter at avgjørelsen er fattet, kan vedkommende politiker i løpet av de neste fire dagene gi en uttalelse til saken. Skjer dette, skal utvalget i løpet av de neste tre dagene avgjøre saken endelig, jf. pkt 7.

5. Godtgjørelse

Dersom det besluttes å ilegge karantene, skal politikeren motta en godtgjørelse i karantenetiden tilsvarende den nettolønn vedkommende hadde ved fratreden pluss feriepenger. Staten dekker pensjonskostnadene i karantenetiden, svarende til ordinært medlemskap i Statens Pensjonskasse/pensjonsordningen for statsråder.

I tillegg vil vedkommende i karanteneperioden være omfattet av gruppelivsforsikring tilsvarende ordningen i Statens Pensjonskasse.

Kommentarer:

En politiker som på grunn av karantene ikke kan tiltre ny stilling, eller må utsette tidspunktet for tiltredelse, har rett til godtgjørelse i karanteneperioden som kompensasjon for inntekstapet. Vilkår for å få godtgjørelse er at vedkommende politiker har fått et forpliktende tilbud om jobb og akter å tiltre stillingen.

Godtgjørelsen løper fra det tidspunktet Karanteneutvalget bestemmer.

Godtgjørelse, som i praksis vil bli tilstått i form av etterlønn, vil da utbetales i den perioden vedkommende er avskåret fra å tiltre ny stilling på grunn av karantenen. Dette innebærer at

det ikke blir utbetalt godtgjørelse med grunnlag i karantenebetraktninger i de tilfellene hvor politikeren ikke får tilbud om en ny stilling mv., og derfor går uten arbeid. I disse tilfellene kan det imidlertid på vanlig måte tilstås etterlønn i inntil tre måneder i henhold til de alminnelige vilkårene for etterlønn som er omtalt i "Håndbok for politisk ledelse".

Godtgjørelsen skal svare til den nettolønningen vedkommende hadde ved fratreden tillagt feriepenger for perioden. Med nettolønn menes lønn fratrukket pensjonsinnskudd.

Arbeidsforholdet knyttet til vervet vil ikke bestå i karantenetiden, og godtgjørelsen skal ikke kompensere for andre ytelser enn lønn og feriepenger.

Vedkommende vil være omfattet av gruppelebensforsikring tilsvarende ordningen i Statens Pensjonskasse. Statsministerens kontor vil ha ansvar for å underrette Statens Pensjonskasse når en politiker har rett til godtgjørelse.

Annen inntekt vil komme til fradrag i godtgjørelsen, jf. de til enhver tid gjeldende retningslinjene for etterlønn.

6. Konvensjonalbot

Hvis en politiker bryter informasjonsplikten, dvs unnlater å informere om stilling, verv eller oppstart av næringsvirksomhet som er av en slik karakter at karantene eller saksforbud ville blitt ilagt, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot.

Hvis en politiker opptrer i strid med pålagt karantene eller saksforbud, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot.

En konvensjonalbot er en på forhånd fastsatt bot tilsvarende inntil seks måneders lønn, som betales til staten. Karanteneutvalget fastsetter botens størrelse i det enkelte tilfellet.

Kommentarer:

Med konvensjonalbot menes i dette tilfellet at arbeidstakeren plikter å betale en på forhånd fastsatt bot på inntil seks måneders lønn. Utgangspunktet er lønnen i vervet som politiker.

Karanteneutvalget skal påse at konvensjonalbotens størrelse står i et rimelig forhold til politikerenes brudd på retningslinjene.

For øvrig vil Karanteneutvalget på vegne av staten kunne kreve erstatning etter alminnelige erstatningsregler, hvis tapet er større enn konvensjonalboten.

Eventuell godtgjørelse som utbetales som kompensasjon for karantene vil, ved brudd på forpliktelsene, opphøre umiddelbart, og den godtgjørelse som eventuelt er utbetalt, kan kreves tilbakebetalt. I tillegg kan Karanteneutvalget kreve at det ulovlige forholdet opphører umiddelbart.

7. Saksbehandlingen i Karanteneutvalget

Karanteneutvalget har en frist på en uke, inkludert et møte med politikeren, til å treffe beslutning om å ilegge karantene og/eller saksforbud, regnet fra det tidspunkt vedkommende har gitt nødvendige opplysninger om arbeidsforholdet, jf. pkt. 4 om informasjonsplikten. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget.

Politikeren har en frist på fire dager til å uttale seg, regnet fra tidspunktet han blir orientert om beslutningen fra Karanteneutvalget.

Karanteneutvalget må etter uttalelsen fra politikeren foreta en ny vurdering av saken innen tre dager.

Kommentarer:

Det kan benyttes et eget standardskjema for å ivareta informasjonsplikten, jf. vedlegg.

Fristen for å gi informasjonen er senest to uker før en eventuell tiltredelse. Utvalget har inntil en uke til å behandle saken, inkludert et møte med politikeren dersom vedkommende ønsker det. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget.

Karanteneutvalgets beslutning om å ilegge karantene og/eller saksforbud vil ikke være enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Siden både karantene og saksforbud er inngripende virkemidler, har politikeren en anledning til å uttale seg etter at beslutning er tatt. Fristen for dette er fire dager. Hvis dette skjer, må Karanteneutvalget må foreta en ny og endelig vurdering av saken innen tre dager regnet fra tidspunktet politikereens uttalelse er mottatt av Karanteneutvalget.

4. Andre opplysninger

4.1 Nærmere om hjemmelen for karantene, saksforbud og informasjonsplikten

Karantene, saksforbud og informasjonsplikt kan bare ilegges dersom dette framgår av den kongelige resolusjonen ved utnevning av statsråder og statssekretærer eller av ansettelsesbrevet til politiske rådgivere.

I ansettelsesbrevet som sendes samtlige politikere skal det også framgå at Karanteneutvalget kan ilegge en konvensjonalbot dersom politikeren bryter karantenen, saksforbudet eller informasjonsplikten.

4.2 Nærmere om saksbehandlingen i Karanteneutvalget

Karanteneutvalget består av fire medlemmer, og avgjør saker ved alminnelig flertall. For å være beslutningsdyktig, må minst tre medlemmer delta. Lederen har dobbeltstemme ved stemmelikhet. Elektronisk saksbehandling kan benyttes.

Karanteneutvalget kan gi sekretariatet fullmakt til å behandle kurante saker, og sekretariatet tar i slike saker kun instruks fra utvalget. Karanteneutvalget avgjør hva som skal defineres som kurante saker.

Politikerne har også anledning til å be om forhåndsuttalelser. Slike saker vil bli behandlet av sekretariatet, og de vil ikke binde utvalget i fremtidige avgjørelser. Det understrekes at sekretariatet har en utstrakt veiledningsplikt.

Det gjøres også oppmerksom på at Karanteneutvalget og sekretariatet er underlagt offentlighetsloven, også i saker som gjelder forhåndsuttalelser.

Moderniseringsdepartementet har fullmakt til å gi supplerende saksbehandlingsregler for Karanteneutvalget.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at det kan inntre begrensninger for politikere som vender tilbake til embetsverket i departementet, og vi viser her til ”Retningslinjer for bruk av karantene ved overgang fra politisk stilling til departementsstilling”.

5. Standardskjema

Standardskjema er vedlagt.

Flere eksemplarer av standardskjema samt elektronisk versjon kan fås ved henvendelse til sekretariatet.

Utfylt skjema sendes Karanteneutvalget v/ sekretariatet:

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004 Dep.

0030 OSLO

eller på e-post: postmottak@fad.dep.no

Henvendelse til sekretariatet for eventuelle spørsmål:

Tlf: 22 24 49 91 / 22 24 48 41

Telefaks: 22 24 48 14

Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet

Fastsatt av Karanteneutvalget den 19.10.2005
.....

1. Innkømne saker

Sekretariatet mottar og registrerer innkomne saker. Begjæringer om innsyn behandles etter offentlighetslovens regler. Politikerne kan benytte et standard skjema. Riktig utfyllt vil dette være tilstrekkelig for å oppfylle informasjonsplikten.

2. Saksbehandlingstid

Utvalget har inntil en uke til å behandle saken, inkludert et møte med politikerens dersom vedkommende ønsker det. Etter at avgjørelsen er fattet, kan vedkommende politiker i løpet av de neste fire dagene gi en uttalelse til saken. Skjer dette, skal utvalget i løpet av de neste tre dagene avgjøre saken endelig.

3. Møte med politikerne

Hensikten med et eventuelt møte er å klarlegge og samle inn bakgrunnsmateriale for saksbehandlingen. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget (minimum ett medlem). Dersom ett eller flere medlemmer av utvalget har møter med politikerne, skal sekretariatet være til stede. Det kan også holdes møte etter anmodning fra utvalget/sekretariatet.

4. Uttalelser til pressen

Utvalgslederen, eller den han bemyndiger, kan uttale seg til pressen om arbeidet i Karanteneutvalget. Sekretariatet kan uttale seg om faktiske forhold og gi orienteringer om regelverket.

5. Forhåndsuttalelser

Politikerne har også anledning til å be om forhåndsuttalelser. Slike saker vil bli behandlet av sekretariatet, og de vil ikke binde utvalget i fremtidige avgjørelser. Det understrekes at sekretariatet har en utstrakt veiledningsplikt.

6. Saksbehandling

Karanteneutvalget avgjør saker ved alminnelig flertall. For å være beslutningsdyktig, må minst tre medlemmer delta i saksbehandlingen. Lederen har dobbeltstemme ved stemmelikhet. Elektronisk saksbehandling kan benyttes, og da må e-post eller telefaks benyttes. Telefonmøter kan også benyttes.

Sekretariatet legger fram forslag til beslutning i saker som skal avgjøres av utvalget.

Sekretariatet har ansvar for at alle beslutninger i utvalget blir dokumentert/protokollført.

7. Delegering av fullmakt til sekretariatet

Sekretariatet handler på fullmakt av Karanteneutvalget i faglige spørsmål.

Sekretariatet har fullmakt til å behandle følgende saker:

- a) avvise og returnere saker som ikke omfattes av regelverket, f eks overgang til stillinger innenfor statsforvaltningen
- b) avgjøre kurante saker, f eks overgang til stillinger og verv, eller oppstart av næringsvirksomhet, som er åpenbart uproblematisk i forhold til vervet som politiker

Sekretariatet skal rapportere til Karanteneutvalget om saker som er avgjort av etter fullmakt. Dette skal skje på førstkommande møte etter at avgjørelsen er tatt.

8. Tilbakemelding til politikerne

Tilbakemelding til politikerne skjer skriftlig med kopi til Statsministerens kontor.

Tilbakemeldingen skal inneholde relevante faktiske opplysninger som er vektlagt i saken, en gjengivelse av utvalgets beslutning i saken samt en begrunnelse.

Sekretariatet/Moderniseringsdepartementet underskriver og paraferer brevene.